

VAPAUTUS PAKOLLISISTA KIELITAITOVAATIMUKSISTA

1. Säästöstausta

Asetus teknillistieteellisistä tutkinnoista (215/1995)

---

7 § Kielitaito

Opiskelijan tulee tutkintoon sisältyvissä opinnoissa tai muulla tavalla osoittaa saavuttaneensa:

- 1) suomen ja ruotsin kielen taidon, joka valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (149/22) mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja joka on tarpeen oman alan kannalta; sekä
- 2) yhden tai kahden vieraan kielen taidon, joka on tarpeen oman alan kannalta.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, eikä opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä ulkomailla. Tällaiselta opiskelijalta vaadittavasta kielitaidosta määrää yliopisto.

Yliopisto voi erityisestä syystä vapauttaa opiskelijan 1 momentissa säädetyistä kielitaitovaatimuksista osittain tai kokonaan.

Opiskelijan osoittama kielitaito ilmoitetaan tutkintotodistuksessa.

Teknillisen korkeakoulun tutkintosääntö

---

14 §

Kotimaisten kielten opinnoissa opiskelijan tulee saavuttaa sellainen suomen ja ruotsin kielen taito, joka valtion virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (149/22) mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja joka on tarpeen oman alan kannalta.

15 §

Edellä 14 §:ssä tarkoitettu kielen täydellinen hallitseminen osoitetaan suorittamalla diplomityöhön liittyvä kypsyysnäyte sillä kotimaisella kielellä, jolla opiskelija on saanut koulusivistyksensä (9.5.2001).

Toisen kotimaisen kielen taitonsa opiskelija osoittaa suorittamalla kokeen, jonka taso määräytyy 14 §:ssä mainitun lain mukaisesti.

Hallitus antaa määräykset koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä tai ulkomailla saaneelta opiskelijalta vaadittavasta kielitaidosta.

Toisen kotimaisen kielen koe voidaan suorittaa seuraavilla vaihtoehtoisilla tavoilla:

1. Suorittamalla Teknillisen korkeakoulun toisen kotimaisen kielen koe. Koe käsittää sekä kirjallisen että suullisen osan.
2. Suorittamalla Teknillisen korkeakoulun asianomaisen kielen opintojakso.
3. Suorittamalla jonkin muun korkeakoulun vastaava toisen kotimaisen kielen koe.

Koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä taikka koulusivistyksensä ulkomailla saaneelta opiskelijalta vaaditaan opetuksen seuraamisen edellyttämä kielitaito suomen kielessä ja vähintään yhden opetussuunnitelmaan sisältyvän vieraan kielen tekstin ymmärtämisen ja suullisen ilmaisun taito.

2. Vapautukset ja niiden anominen

1. Pääsääntö kielitaitovaatimuksista vapauttamiselle

Asetuksen sanonta ”Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, eikä opiskelijaa, joka on saanut koulusivistyksensä ulkomailla.” tarkoittaa, että (pääsääntöisesti) kaikki muut opiskelijat suorittavat sekä toisen kotimaisen kielen kokeen että vieraan kielen kokeen.

Pääsäännössä mainitun vapautuksen saaminen

Osasto toteaa, että koulusivistys on saatu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä tai saatu ulkomailla. Näissä tapauksissa edellytetään, että tutkintosäännön 15§:n vaatimus (suomen kieli ja vieras kieli) täyttyy.

2. Erityinen vapautus pääsäännöstä

Asetus antaa - edellä mainitun lisäksi - mahdollisuuden, että yliopisto voi erityisestä syystä vapauttaa opiskelijan 1 momentissa säädettyistä kielitaitovaatimuksista osittain tai kokonaan.

Pääsäännöstä poikkeavan vapautuksen saaminen

Jos opiskelija, joka on käynyt opiskelua edeltävät kouluasteensa (keskikoulu/yläaste ja/tai lukio) Suomessa ja kotimaisella kielellä, haluaa erityisvapautuksen toisen kotimaisen kielen suorittamisesta, hänen on tehtävä siitä anomus, joka osoitetaan rehtorille ja toimitetaan opintotoimistoon. Hakemuksen liitteenä tulee olla kopiot niistä koulutodistuksista, joihin hakija haluaa vedota.

Käytännössä erityisvapautuksen toisen kotimaisen suorittamisesta voi saada vain aivan erityisen painavin perustein. Myönnot ovat olleet äärimmäisen harvinaisia. Riittävänä perusteena on yleensä se, että ruotsin alkeetkin puuttuvat kouluopinnoista (ns. pitkän linjan opiskelija: peruskoulu - ammattikoulu - opistoaste - tausta), jolloin toisen kotimaisen kielen kokeen suorittamiseksi tarvittaisiin kohtuuttomasti pelkkää kielen opiskelua.

3. Vapautuksen saanutta koskevat määräykset

Tutkintoasetus sanoo, että kielitaitovaatimuksesta vapautuksen saaneelta opiskelijalta vaadittavasta kielitaidosta määrää yliopisto. Meillä määräys on kirjattu tutkintosääntöön (TS 15§), joka edellyttää, että vapautuksen toisen kotimaisen kielen suorittamisesta saaneelta opiskelijalta vaaditaan opetuksen seuraamisen edellyttämä kielitaito suomen kielessä ja vähintään yhden opetussuunnitelmaan sisältyvän vieraan kielen tekstin ymmärtämisen ja suullisen ilmaisun taito.

Tämä koskee sekä

- suoraan asetuksen perusteella vapautuksen saaneita opiskelijoita (pääsääntö), että
- erityisistä syistä vapautettuja opiskelijoita (pääsäännöstä poikkeavat vapautukset)

4. Kielitaidon merkitseminen todistukseen

Opiskelijan kielitaito (kotimaisessa ja toisessa kotimaisessa kielessä) merkitään erikseen tutkintotodistukseen. Vieraan kielen taito käy ilmi tutkintotodistuksen liitteenä olevasta opintosuoritusrekisterin otteesta.

Ammattikorkeakoulussa suoritettu toisen kotimaisen kielen koe hyväksytään sellaisenaan (Asetus valtion virkamieheltä vaadittavasta kielitaidosta).